

ERDÉLYI GAZDA

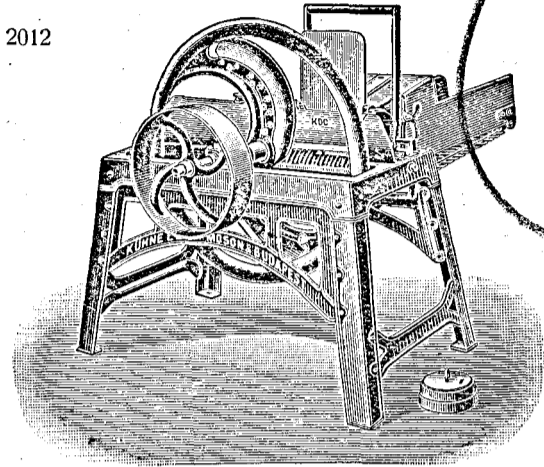
XLII. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1910. November 20.

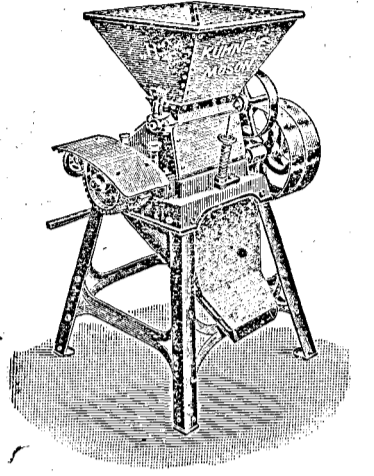
47. SZÁM.

Szecs kavágókat, kukoricaszártépőgépeket, répavágókat, darálógepeket, morzsolókat és füllesztőket,

2012

motorhajtásu
takarmánykészítő
berendezéseket

tejgazdasági felszereléseket

elismert elsőrendű kivitelben szállít:

„KÜHNÉ” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Fiokraktárak: Debrecen és Temesvár.

Terményeinket a legkedvezőbbben a
Székely Gazdák Szövetkezeté-nél, Marosvásárhelyt

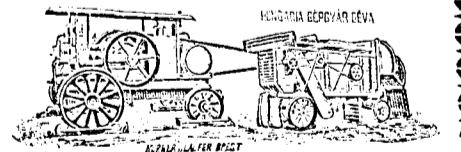
értékesíthetjük.

2336

Ugyanott az összes aratási és cséplési szükséglet
legelőnyösebb beszerzési helye.

Báró Kemény József **Hungária Gépgyár**
betéti társaság **DÉVA.** 2023

Gyárt és raktáron tart: Mindennemű mezőgazdasági talajmegművelő és feldolgozó gépeket. Benzin- és nyersolajmotoros cséplőkészletek minden nagyságban.

Mindennemű stabilmotorokat és gőzgepeket egy lóerőtől ötszázig. Villamosvilágítási és erőátviteli telepek tervezése, kastélyok, gazdaságok villamos- és acetylen világítási berendezése.

Daráló, őrő és fűrészmalom tervezete és építése. — Vizvezetékek és kutak.

Különösen ajánlja modernül berendezett gyárát bármely szerkezetű gazdasági vagy egyéb gépek és automobilon javítására.

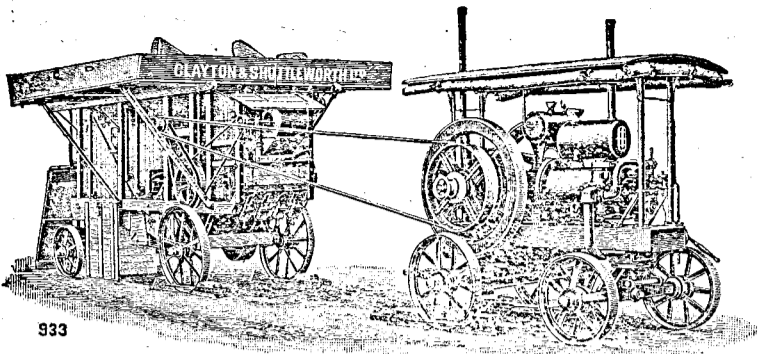
Különlegességei: Hűtőkamrák, jégkészítő telepek, tejgazdaságok és sajtgyárak berendezése, tejgazdasági berendezések és kamrák javítása. Authogén forrasztások. **Automobil-garage.**

Az amerikai „Milwaukee” arató és talajmegművelő gépek erdélyrészi vezérképviselője

Olcso árak!

Kedvező fizetési feltételek!

Pontos és szolid kiszolgálás.

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képviselete.

**Nyersolajmotorok,
Szivógázmotorok,
Benzinmotorok**

és

Kenő olajok.

Emélyi Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 szám
Sürgöny cím: Coloniata Kolozsvár.
Dr. Osztián Olivér és Társai
Telefon interurban: 934. SZ.

**Műszaki
cikkek.**

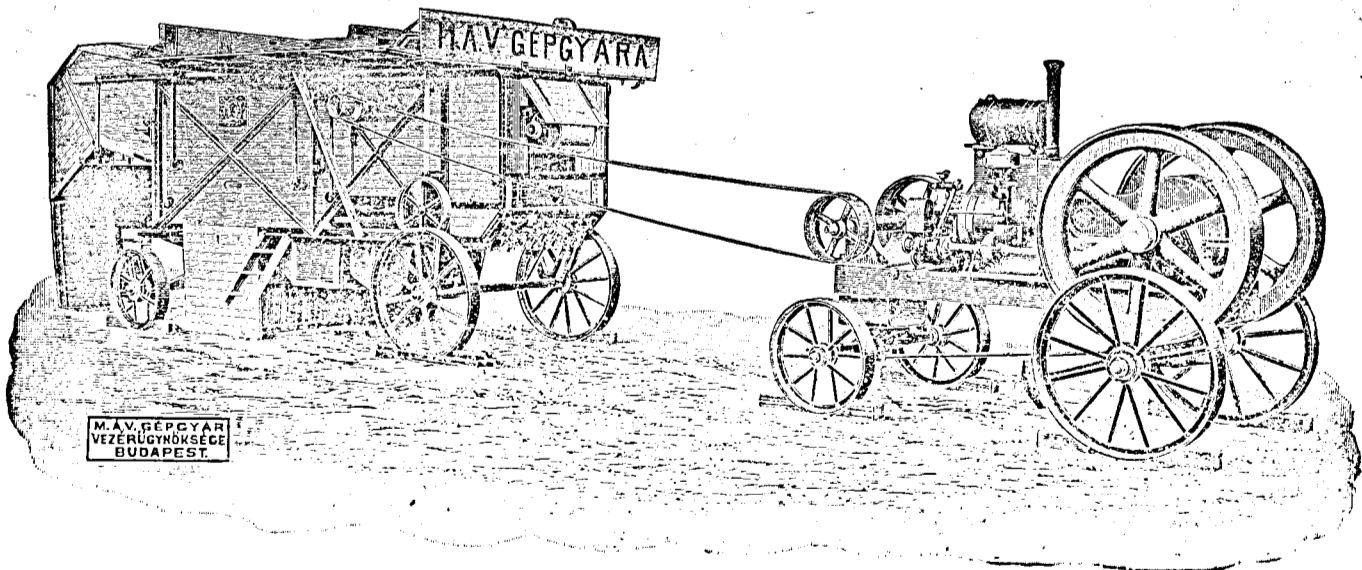
2485

Kérjen ajánlatot!

Legújabb szerkezetű

BENZIN CSÉPLŐ-KÉSZLETEK

tulszáryalnak minden más gyártmányt.

M.A.V. GÉPGYÁR
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE
BUDAPEST.

Nagy munkaképesség!

Gazdaságos üzem.

———— Kivánatra szivesen küldünk árjegyzéket és költségvetést.

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége, BUDAPEST.

ERDÉLYI GAZDA

AZ »E. G. E.« TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
A LAP TELEFON SZÁMA: 158.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A gazdasági falusi népművelés szociológiája. Cséres Lajos dr.	603
A magvak csiraképesége és a negatív geotropismus. Schmidt Oszkár.	604
Tengeri nemesítése. Gáspár József. II.	605
Tárca:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844— 48-ig. Lécfalvi Sipos Kámilló. VII.	604
Irodalmi szemle.	606
Kisebb szakközlemények.	607
Egyleti élet.	607
Vegyes közlemények.	608
Hirdetések.	

A gazdasági falusi népművelés szociológiája.

Irta: Cséres Lajos dr.

II.

d) Ide csatolom a gazdasági gépek és eszközök próbamunkáját és bemutatóját is. Ilyen határjárások alkalmával célszerű bemutatni kint a szántón egy-egy újabb, s kisgazdáknak való gép munkáját, s az azzal való bánásmódot. De még sikeresebb lesz a külön rendezett gépbemutató; de a gépnek ne legyen semmi hibája, s már előző nap be kell csendben állítani és kipróbálni, hogy a bemutatón minden úgy menjen, mint a karikacsapás. Jó tanító módszer a fiatal gazdák részére a *szántás verseny* is. Ki tud egyenletesebb, egyenesebb, legtisztább barázdákat húzatni, egy kívánt mélységre? S ilyenkor jutalmul a legügyesebbek között egy-egy jó acélekét kell kiosztani, de kisebb gazdasági eszköz jutalmakat okvetlenül.

Ha olyan a vidék, ugy egy-egy vasárnapon hivatott szakemberrel tartasson kint a szabadban méhészeti, kertészeti, szőlőszeti, gyümölcsstermelési gyakorlatot egy különösen rendben tartott telepen. Ilyenek hiányában be kell járni a gyümölcsös kerteket, ahol a vadcsemetéket kiki beolthatja a kertész utmutatása szerint, így megfogamzás esetén jobban örül az oltványnak a gazda, mintha máshonnan kapta volna, s kedvet kap a még meglevő vadcsemeték beoltására. Így be lehet mutatni a szőlőben a permetező gép munkáját, a méhesben a kaptárkezelést, sőt talán »kalákában« meglehet ejteni közös erővel a hernyószedést is, hogy a bírónak kevesebb legyen a dolgal

e) Ide tartozik a *gazdaköri közös gépekkel* való dolog is. Ha a gazdakör még nem tehető, vagy fiatal még, de életképes, úgy okvetlenül fel kell szerelni — akár a megyei gazdasági egylet, akár a miniszteri kirendeltség

segélyével, — olyan kisgazdáknak való gépekkel, amelyek a faluban még nem találhatók, de azon a vidéken alkalmasak a földművelésre és a kisgazdák kezébe. Nagyon fontos ám a megfelelő gépek kiválogatása. Még a könnyű acélekétől is fél az óvatos kisgazda, mert »nyuzza a marhát és rontja a földet«. Egy rosszul választott gép s egy sikertelen géppróba sok évre visszaveti az ez irányu haladást. Eleinte be kell állítani egy könnyű vasekét, egy boronát, egy tengeri morzsoót, de inkább egy szecsakavágót, később egy rétboronát, egy kisebb vetőgépet stb., s hogy legyen a gazdakörnek jövedelme, a tagok 10–20 fillért fizesenek egy-egy napra, a nem tagok csak azután használhassák dupla áron. A gazdaköri rostanak, trieurnek egész évben lesz keletje. Használatra igazságosan csak a jelentkezés sorrendjében lehet kiadni, s egy-egy gazdánál legfeljebb 2 napig állhat egy gép.

f) Az *állatdíjazások* alkalmával is sokat tanulhat a kisgazda, ha az jól rendeztetik és igazságosan járnak el a bírálók. Megyei kiállításokra alig jut el a kisgazda, már sikeresebb a mérkőzés a *járásai állatdíjazásokon*, amikor a jobb gazdák állanak ki féltett jószágaikkal. Ám a bírálók ne a tulajdonost (jó képű kortest) nézzék, hanem a sorba állított tenyészállatait. Nem helyes, hogy ezen járásai állatdíjazásokat legtöbbször a járás székhelyén rendezik; azt tapasztaltam, hogy így a távolabbi községekből nem szívesen hajtják be a különben szép állatokat. Az állatokat nem és kor szerint kell felállítani, s lassan, meggondolva kell bírálni; hacsak lehetséges, a bírálókat idegen helyekről kell felkérni, de a gazdasági felügyelő s járásai állatorvos okvetlen legyen jelen. Elég, ha csoportonként 3–5 bíráló dolgozik, jegyzetekkel s estleg pointirozással is. A közigazgatás elégedjék meg a rendezéssel, s a gazdasági felügyelő, a tradíció okából csengő aranyokban hozza ki a díjakat, ne nagy bankókban; mert akárhányszor bajos felváltani, bármennyire is kiforgatjuk a szövetkezeti kassák fiókjait. Pénzdíjakat csak 2–3 első díjat adnék, a többi kisebb díjat ekében s kisebb gazdasági eszközök formájában adnám ki a nyerteseknek. Ujabbán *üszöket*, csikókat díjaznak inkább, mert ügyelni kell, hogy az elővezetett állat saját tenyésztésű legyen. Praxisomban még az is előfordult, hogy egy ügyes »mérái ember« más szomszédos járásokba elhajtotta vendégszerepelni a »Bimbó« üszőt. S nyert is. Ha a jury megállapodott a bírálati végzésben, ugy a kihirdetés alkalmával a gazdasági felügyelő mondja el véleményét az egész kiállítás anyagáról, a nyertes állatokat külön is emelje ki: mi azokban a szép és jó, de a tapasztalt hibákat csak általánosan sorolja fel. Pizskos állatot be se kell eresztetni

a bírálati térre. Ha azt akarjuk, hogy tanulságos s biztató eredményű legyen egy-egy ilyen állatdíjazás, ugy körültekintően kell rendezni s megfontoltan, igazságosan kell bírálni, hogy a következő alkalommal fokozott versenykedvvel állítson be a kisgazda, azaz, hogy már az év folyamán szép állatnevelés legyen a célja.

Utóbbi években a kirendeltség is rendezett u. n. *körjegyzőségi állatdíjazásokat*, olyan vidékek részére amelyek a járásai középponttól távolabb esnek. A fent elősorolt feltételek itt is állanak, — helyenként egész gazdasági ünneppé alakultak az ilyen állatdíjazások. Még sokat lehetne erről írni, de ebbe a keretbe elégnék vélem a fentiek megszivlelését.

g) Ha már az eddig leirt utakon és módokon tanítani, művelni akartuk a falusi gazdaközönséget, akkor következő alkalommal elvihetjük őket *gazdasági tanulmányi kirándulásra is*. Ugy tíz év óta vannak divatban ezen államsegélyes kirándulások országsszerte, s leggyakrabban állami méneshirtokokra, gazdasági iskolák telepére vezették a kirándulókat. Hát igen, ezeken a helyeken sok szépet láttak, valamit talán tanultak is, de a látott példát legtöbbször nem követhették. Olyan helyre, más vidékre kell elvezetni a kisgazdákat, ahol a saját földrajzi, természeti s közgazdasági viszonyaikhoz hasonló kereteket találunk, de ahol 10–15 lépéssel már előbbre gazdálkodnak ugyancsak a kisgazdák, mert tanultabbak, értelmesebbek.

Az erdélyi részekből is vezettek kisgazdákat több ízben Mezőhegyesre. Budapestre és környékére, majd az algyógyi földműveléssiskolába, de célt érő kirándulás 1907-ben volt, amikor az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsmegyei osztálya Brassó vidékére, az u. n. *Barcsasági szász községekbe* vezetett gazdasági tanulmányi kirándulást, s ekkor már előállottak az igazi impressziók, közvetlen tapasztalatok, mert olyan községi, falu-társadalmi intézményeket ismert meg, olyan gazdasági művelési módokat, eljárásokat, gépeket, eszközöket stb. tapasztalt a mi magyarunk a »szász atyafiak« között, amelyeket azonnal megértettek, feljegyezték, s amiket otthonukban követni s utánozni is fogadkoztak. Már 1908-ban a *székelyföldi kirendeltség* rendezett különböző erdélyrészli vármegyék kisgazdáival tanulmányutakat a szászok földjére, sőt alig 7–8 évre visszanyúló működésének jeles eredménye az, hogy már a mintaszerűvé fejlődött székely *Nagyvernye* községbe is le merete hozni a kolozsmegyei gazdákat. Itt már láthattak mintagazdakört, hitel-, fogyasztási szövetkezetet, tejszövetkezetet, uradalom parcellázást és magyar antialkohol ligát!

Nagy hatásuk van s lesz ezen kirándulásoknak; azóta terjed a lóhertermelés, a vaseke,

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

Előnyösen teljesíti az abraktakarmánycikket, mint finom- és durva buzakorpa, szárított moslék és répaszelet, malátacsira, malomkonkoly, napraforgó- és repecolajpogácsa, melasse stb. beszerzését.

 Saját érdekünkben kérjünk ajánlatot.

rendesebbek a trágyatelepek, az új lakások, gazdasági épületek rendesebbek, azokon az ajtók, ablakok nagyobbak, az orpíngton terjed a falusi kertekben nemesebb oltványok ültetődnek, gyorsan szaporodtak a gazdakörök; minden főbb vidéken létesült néhány tej- vagy vajszövetkezet, s legutolsó években az állatbiztosító szövetkezetek alapítása is megindult stb.

A tanulmányi kirándulás első feltétele, — hogy milyen vidékre kalauzoltassanak a kisgazdák, — az imént elmondottakból kitűnik.

Másik szabály az, hogy akármilyen kényelmes az ellátás, ne terjedjen tovább a kirándulás, mint két nap, legfeljebb három nap, ha messzebb vidékre készül az utazás. Hiába, a mi magyarunk forró nyáron hetekig verejtékezik a kasza, kapa alatt, s mindennap ujult erővel áll a munkába, ha azonban ilyen kirándulásban egész nap talpal, bizony másodnap már csoszog a nagy parádés csizmában, a nehéz cifra szűr terhe alatt s érdeklődése fogyni kezd. szellemileg, testileg fáradozik. A társaság nagyságát illetőleg úgy tapasztaltam: 30 főig való csoportot még tud fegyelmelni a kirándulás vezetője, 40 tagon túl már az első fél nap elteltével szakadózik az egység, hiszen sokszor 8—10 községből lett összehozva a csoport. De még ha tulsokan vannak, úgy az ellátás és az elszállásolás is nehezebb. Hiszen a híres szász községekben (Földvár, Hóltövény, Feketealom) már rovatal-iv van felfektetve az előjáróság asztalán, hogy kire esik a sor a »magyarok« ellátásában?

Jó, ha a kirándulókkal tart egy-egy jegyző, pap, tanító, meg egy-egy közigazgatási tisztviselő, — de mindenképp elég 2—3 ember, ezek segíthetnek a kirándulás vezetésében, fegyelmelésében, — de ha többen vannak »urak«, csakhamar extra guszthusok támadnak, s meg nem állják, hogy estére be ne szökdössenek »Brassóba«, hogy élnek a szászok éjjel? avagy elköltvén a vendéglátó szászok társas vacsoráját, korán szét kell oszolni a társaságnak, de a tiszteletünkre elfujta a szász rezes banda az »Isten áldd meg a magyart«, úgy elfogta a virtus a »nótárius« uramat, meg a cimboráját a »rektram« uramat, megis sejdítvén a földszinti fogadóban a Faraó ivadékot, visszaszöktek s egy fél óra múlva már zengett a Fráter-nóta, a szegény szászok majd széjjel szedték a fogyasztási boltot: hol az a »százszál gyertya«!?

Asszonyok ma még nem valók kirándulásra, részben »zenirozzák« a férfiakat, de

bajos az elszállásolásuk is, s hogy végig haladtunk a brassói fényes boltok során, a jó Isten se bírja őket elhuzni a kirakat elől, hát még mikor Feketealomban Kolozsvárvidéki *huszár fiúkra* akadtak!?

Egyszóval mindent elkerülni, ami a rendet zavarja, az egységet bontja, mert tanulni, tapasztalni jöttünk, mulatni odahaza is lehet majd. követválasztások idején. A kirándulásról hazaérve, a különböző fatvakba elszéledve, a legelső vasárnap gazdaköri gyűlést kell tartani, amelyen a »messziről gyűttek« részletesen beszámoljanak tapasztalataikról.

h) Éveken keresztül így fejlődve s haladván a falusi nép gazdasági művelésében, megkísérelhető egy, az eddigi akciókat és eljárásokat felölelő, u. n. *vasárnapi szociális nap* rendezése, mely nem más, mint részletes *számbavétele* az eddigi tevékenységnek.

Az elmúlt tavaszon a kolozsmezei gazdasági szakosztály kezdte meg ezen szociális »községi vizsgát«. Bácsban, Magyarországon, Kidében és Bánffyahunyadon templomozással indult meg, majd a templomtéren a főszolgabíró beszédet tartott a nap jelentőségéről, különösen a gazdasági közosségről, majd megindult a bizottság, s az előbb jelentkezett gazdánál udvarszemléket, háztűznézet tartottak, addig a férfiak a gazdakör előtt meghallgatták a gazdasági tanár előadását pl. a vetőgépről, ugyanakkor az asszonyoknak az orvos beszélt az iskolában a gyermekek ápolásáról s a női egészségről. Ebéd után vidám gyermekkiállítás volt, konyhaedény díjakkal, s délután táncverseny, legények s párok kidicsérése okából. Az bizonyos, hogy ilyen változatosan összeállítva, mindenütt megtette a hatást a falusi háztűznézés.

(Vége.)

A magvak csirázóképessége és a negatív geotropizmus.

Az eddigi gyakorlat szerint a vetésre szánt mának előzetesen kipuhított jó csirázóképességének tudata megnyugtatta a gazdát teljesen az iránt, hogy normális viszonyok közt, amennyiben éghajlati, talaj, nedvességviszonyok vagy állati és növényi ellenségeinek nagymértékű fellépése által nem lesz tönkretéve, biztos, nyugodt vetése is lesz.

Amint azonban a legújabb tapasztalatok mutatják, a legkitünőbb csirázóképességű magvak elvetése mellett is megtörténhetik az, hogy a vetés nem fog kizöldülni, mert vannak esetek, hogy a csira csak véletlenségből jó a talaj felszínére, minthogy egy nagyon fontos tulajdonsága, a negatív geotropizmus vagy teljesen hiányzik belőle, vagy csak oly csekély mértékben van meg, hogy az a rendes kikelését nem biztosítja.

Azon energia, mely a növények szárát a föld meghosszabbított sugarának irányában, vagyis a tömegattrakcióval azaz a gravitáció törvényeivel ellentétes irányban működik s negatív geotropizmusnak nevezünk, bizonyos ingerek hatása alatt váltatik ki. Hogy ezen irányító ingerek mi által jönnek létre, bizonyos enzimek vagy a növény belsejében végbe menő vegyfolyamatoknak a következményei-e, vagy más okokra vezetendők-e vissza, e tekintetben ma még teljes sötétségben tapogatódzunk. A jelenség azonban meg van s a növények ezen tulajdonsága elvitathatlan s vele számolni kell.

Ha a mag a földben csirázáznak indul, s hogy a fiatal növényke tovább fejlődését biztosítsa, kell, hogy a magban felhalmozott rezerv tápanyagok elfogyasztása előtt assimiláló szerveit kifejlessze, mely másképp mint a föld felülete felé való törekvéssel el nem érhető s ezt a lehető legrövidebb uton törekszik elérni, a föld radiusának meghosszabbítási irányában. Ezen negatív geotropizmus hiányában a fiatal alig csirázott növényke irány nélkül s a legkisebb akadálynak is kitérve fog a földben elkalandozni addig míg a rezervanyagát fel nem használta, s ha addig a föld felületét véletlenségből el nem érte, elvész, elpusztul.

Ezen a növénytermelőre nézve nagyon fontos kérdéssel ujabbán Dr. L. Hiltner a müncheni kir. gazd. botanikai intézet igazgatója foglalkozik behatóbban s a »Pra tische Blätter für Pflanzenbau u. Pflanzenschutz« IV. évf. 11. füzetében számol be eddigi kutatásainak s kísérletezéseinek eredményéről, melynek rövid

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCAJA.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet története 1844—48-ig.

Írta: Lécfalvi Sipos Kámilló.

Minden jog fenntartásával.

VII.

XII. cikk.

A választmány csak úgy tarthat gyűlést és hozhat végzést, ha az elnökön kívül legalább 6 tag van jelen.

XIII. cikk.

A választmánynak gondja leendő az intézet készpénzének a közgyűlés által megállítandó módtoni kezelésre.

XIV. cikk.

Az elnök kötelességei: a közgyűlésnek idejét jó előre az erdélyi hírlapok útján közzétéetni. A közgyűlésekben az előbbi határozatok miképp lett teljesítéséről, a pénztár állapotáról, az egylet egyéb dolgairól és érdekeiről jelentést tesz. A tanácskozássokat vezeti s a többség szerinti határozatot kimondja. A választmányt összehívja és arra, hogy a közgyűlés határozatait pontosan teljesítsenek, hiven felügyel. A pénztárt véletlenül gyakran megvizsgálta. Az előleges költségek felszámítását a választmány-

nyal együtt évenként a közgyűlés elébe terjeszti.

Ha ezeknek teljesítésében a körülmények akadályozná, azon esetben, valamelyik alelnökre bizza.

Az egylet pecsétje az elnökénél áll.

XV. cikk.

A jegyző kötelessége: a köz- és választmányi üléseken hozott végzéseket hiven feljegyezni s a gyűlés helybenhagyása után a jkvbe hibátlanul leírja, melyet mindenki vizsgálatára készen tart. A gyűlések által kinevezendő küldöttségekben, biztosságokban melyekre megbízatik, jegyzőséget viszen s annak véleményét írásban a gyűlés elé terjeszti. A szükséges levelezéseket végbeviendi, a határozatokat kellőképp kiadja az illetőknek, vagy elküldi. A dolgok állásáról tudni kívánónak körülményes értesítést adand. A levéltári irományokat rendben tartja s azokra felügyel.

XVI. cikk.

A pénztárnok kötelessége mindenkor oly készen és tisztán lenni számadásával és a pénztárral, hogy annak állapotát akár mikor — ha kívánják tüstént — hiány nélkül előmutathassa. Ezért is választ az egylet mindig ismeretes, fedhetetlen és zálogos vagyону férfit számadása vitelére. A pénztáros rendszeren csak az elnök és a jegyző aláírása alatt kelt rendeletre tehet fizetést,

kivéve az évi fizetéssel ellátott tiszték és cselédek, kik azt honaponként veszik ki.

A befizetéssel késő részvényes tagok névsorát minden közgyűléskor bemutatja, ottani felolvasás és rendelkezést céljából. Minden hónapi választmányi ülésre a pénztár állapotáról sommás kimutatást terjeszt elő. Minden félév végével számadást készít, melyet megvizsgálás végett a közgyűlés elébe terjeszt. A pénztárnok minden hiányért jóttall.

Tudnivalók.

Szállását és gyűléseit a gazdasági egylet hol tartandja, a közgyűlés fogja megállítani.

Javaslatkönyv áll kitéve az asztalon, melybe minden tag, neve aláírása mellett az intézet érdekét tárgyazo gondolatait, javaslatát, vagy észrevételeit beírhatja, melyet a választmány havi ülésein tárgyalás alá veszen.

A gazdasági egyesület által szerzendő könyveket, hírlapokat, mintákat s egyéb tulajdonokat, egyes tag saját használatra 6 hétig csak úgy veheti ki, ha árát a visszaadásig zálogul leteszi.

Az egylet dolgairól tudni kívánónak az elnök vagy jegyző ad értesítést.

Kolozsvárt, február 4. 1844.

A társulat nevében: gróf Bethlen Ádám, id. gróf Bethlen János, ifj. gróf Bethlen Pál, gróf Dégenfeld Ottó, Gál János, P. Horváth Mihály, B. Kemény

kivonatát óhajtom a következőkben megismertetni.

Az 1906. évi őszi vetés alkalmával München környékén azon tapasztalatra jöttem, hogy a máskülönbben kitűnő csirázóképességű s egyéb tulajdonságaiban sem kifogásolható rozs rendkívül hiányosan kel ki, annyira, hogy nagy területeket fel kellett szántani. Ugyaníly jelentések jöttek ez időben Bajorország más vidékéről is. Tehát nem sporadikus jelenségről van szó.

Az összes észleletek megegyeztek abban, hogy az elvetett rozs a földben csirázott ugyan, de egy többé-kevésbé nagy százaléka nem bírta a takaró földréteget áttörni. A helyett, hogy a csirák merőleges irányban fejlődtek volna, azok a legkülönbözőbb elcsavarodások mellett inkább oldalvást nőttek.

Hogy ez esetekben nem a talaj, időjárás s egyéb külső okok idézték elő említett jelenséget, igazolja az, hogy München mellett egyedül a *petkusi utántermésű rozs* nem tudott kikelni, míg az egyenlő körülmények közt s társzomszédságban vetett egyéb rozsfajták kikelésén semmitéle abnormitást észlelni nem lehetett s így semmi kétséget többé nem szenvedett az, hogy a jeleség oka csakis a vetőmagban keresendő.

Az okokat nyomozandó, Hiltner több összehasonlító csiráztatási kísérletet végzett, melynek eredményeképp a kérdésben levő petkusi rozs már 2 nap alatt 92.5%, 3 nap alatt 94%, s a csiráztatás befejeztékor 94.5%-ot csirázott. Épp így viselkedett az Ebersbergből beküldött »*Riesenstauden*« rozsfajta, mely a földben ugyanoly jelenségeket mutatott mint az előbbi.

A vetőmag többi fontos tulajdonságait is megvizsgálva, t. i. melyek a vetőmag értékének meghatározásánál szokásosak, a minták semmiféle abnormitást nem mutattak, ugyancsak a magvak külseje sem árult el semmi olyat, amiből a földbeni abnormis viselkedésükre engedett volna csak némileg is következtetni.

Hiltner ennek következtében egy a gya-

korlati vonatkozásaiban is rendkívül fontos tényt állapíthatott meg; t. i. hogy egy bizonyos rozsvetőmag, dacára jó csirázóképességének, dacára annak, hogy a vetőmag megítélésénél szokásos összes tulajdonságok megvizsgálása alkalmával semmiféle abnormitást nem mutatott, a szántóföldön rosznak bizonyult, még pedig oly körülmények közt, melyek alatt más rozsvetés jól kikelt.

Ennek következtében Hiltner Bajorország különböző vidékéről beküldött cca. 120 rozsmintán indított meg ugy laboratoriumi vizsgálatokat, valamint termelési kísérleteket. Különösen beható vizsgálatnak vetette alá a petkusi rozsfajtát, melynek a szántóföldön való feltűnő viselkedése figyelmessé tette. Eddigi kísérletei alapján máris minden kétséget kizáróan állíthatja azt, hogy a petkusi rozsfajta tényleg oly különös tulajdonságokat mutat, melyeket eddig a vetőmag megbirálásánál nem vettek tekintetbe. A mag ugyan normálisan csirázik, de a csira rövid időre kibuvása után az összehasonlításul megfigyelt jó rozstól eltérőleg viselkedik. Különösen az első levél tulkorán buvik ki a hüvelyéből, vagyis a hüvely rövidebb marad mint rendesen, miáltal a fiatal csira a felette lévő földréteg áttörésére szükségelt erejéből veszít. Ezen képességét még jobban leszállítja az, hogy a csira a rendesnél jóval vékonyabb s bizonyos ingerekre való reagáló képessége rendkívül fogyatékos.

Midőn pedig e rozsféleséget s összehasonlításul egy normálisan fejlődött az ablak mellett homokban csirázattatva, az összehasonlító rozs csirái, mint előrelátható volt, feltűnően az ablak azaz világosság felé irányultak, ugy, hogy teljesen ferdén álltak; míg a gyanus rozsféleség csirái csak nagysokára s nagyon gyenge mértékben mutatták a világosság iránti érzéküket. Egyszóval gyengén kifejlődött heliotropizmussal bírtak. E tekintetben az összehasonlításul szolgáló rozsszal szemben még nagyobb eltérést mutatott midőn a csiráztatást s a csirák fejlődését a sötétben eszközölte. Ez esetben ugyanis az összehasonlító rozs csirái mind

merőlegesen felfelé nőttek a negativ geotropismus folytán, mert a hetiotropismus kiváltására szükségelt ingerhatás teljesen hiányzott; míg a kérdésben levő rozs csirái nagyobb részt látszólag direkciónélkül minden irány felé fordultak. Ezen észlelés tehát arra enged következtetni, hogy a csira ezen abnormis viselkedése nem a fogyatékos mechanicus erőben, hanem belső okokban rejlik.

Minthogy jelen esetben a vetőmag legfontosabb tulajdonságáról van szó, mely amint látjuk, más, eddig általunk figyelmen kívül hagyott tulajdonság rendkívüli mértékben befolyásolható; mivel a gazdának nem elegendő az hogy a vetőmag csiraképes, mely tulajdonsággal egyedül nem boldogul, hanem az is, hogy a már csirázásnak indult mag képesítve is legyen csiráját a föld felé hozni, még pedig oly időben, midőn a továbbfejlődése a magban felhalmozott rezervanyagok teljes felhasználásával még nem lett meghiusítva; oly fontos kérdésnek tartom, melylyel hazai phytologiai intézeteink s különösen mint olyanok a vetőmagvizsgáló állomásaink kell, hogy foglalkozzanak.

Meg vagyok róla győződve, hogy ily fontos kérdésben jelenlegi földművelésügyi kormányunk az illetékes intézeteknek ily irányban való kellő felszerelését nemcsak hogy nem fogja megtagadni, de az illető intézeteknek ez irányban való működését töle telhetőleg minden rendelkezésére álló eszközzel elő is fogja mozdítani.

Schmidt Oszkár.

Tengeri nemesítése.

Gáspár, József.

II.

A tengeri nemesítésére ugyan a buza nemesítésénél leirt módot, a *kiválasztást* vettem alkalmazásba. A mennyiben azonban a nemesítésre vétel alkalmával a tengeri, a szomszédok más-más fajta tengerijék természetese által ugy össze-vissza kereszteződött, hogy nehéz feladat volt két teljesen egyforma csövet találni, a szószoros értelmében a kiindulásra

Domokos, Kozma Diénes, gróf Kálnoky Diénes, Pálffy János, gróf Teleki Domokos, Zeyk József.⁷⁶

Minden részvényes tag a következő tartalmu kötelezvényt írta alá:

„Alólirott kötelezem magam, mint az »Erdélyi Gazdasági Egylet« részvényes tagja, hogy e f. 1844-ik éven kezdve az 1848-ik év végéig folyó 5 év alatt, (jelen 1844-ik évre május 15-én a többi évre január elején,) minden évre 10 azaz tíz ezüstrézt fizetek az illető pénztárnok keze alá. Melyet ha nem teljesítenék szabadságot engedek az irt egyesület képviselőinek, hogy azt rajtam, vagy maradékaimon az 1791-beli 36. provisor. ar. értelme szerint mint tiszta adósságot felvehesse, vétethesse, költségével, fáradságával együtt. Költ184.....⁷⁷

Ily kötelezvények vannak 1844 és 1845-ből. 1844-ből a következőktől találtam ilyeneket: dr. Szöcs, gróf Kemény József, Rhédey János, gróf Bethlen Farkas, báró Bánffy Albert, ifj. gróf Bethlen Pál, gróf Bethlen Lajos, Komáromy György, báró Kemény György, gróf Bethlen Adám, Wesselényi Ferenc, gróf Kálnoky György, Tunyogi József, Zeyk Károly, Pattantyus Antal, Kendeffy J., Mikó Imre gróf, Labos Dániel, Weér Farkas, Káli Nagy Elek, Gyarmathy Sándor, gróf Mikó György, gróf Kálnoky Dénes, Székely Szabó József, gróf

Mikó János, Vass Dániel, gróf Degenfeld, Zeyk József, Bánffy Dániel, báró Bornemissza János, Keszeli Mihály, Weér Pál, Torma István, Torma Samu, M. Gracza György, Lészai Lajos, Kemény Sámuel, Korniss Ferenc, gróf Teleki János, gróf Teleki Domokos, Schütz József, Pálffy János, Horváth Mihály, Bornemissza Ignác, Losádi Herczeg János, gróf Bethlen János, ifj. Bethlen János, ifjabb Pataki József városi tanácsos, ifj. Pataki József, Ujfalvi Sándor, báró Apor Károly, báró Kemény Domokos, gróf Mikó György, Béldi István, ifj. Mozsa József, Somai Lajos, Ajtay András, Mariaffy Antal, Matskássy Imre, gróf Vass Sámuel, Sombori Elek, Cristoph Adolf, Pataki Dániel, Weress János, Barabás Pál, Voyt Gergely, Korniss Gábor, Mikes Benedek gróf, Berzenczey Miklós, gróf Korniss Elek, Simo Ferenc, Nemes József, Bod Péter, Ujfalvy Sámuel, Zalathnay Zathurecky István, Baresay Gergely, Szébeni Antal, Rethegy József, Kolozsvári Pál, Dobokamegye, Endes Miklós, Kabos Mihály, Abrudbányai idősebb Rhédiger Károly, id. Haller Lajos, Panajott Pál, Dosa Lajos, Páll Mihály, M. Papp János, ifj. Váro Mózse, Törökfalvi Török Zsigmond, gróf Kemény Mihály, Sófaly Elek, Pálffy Mihály, Szabó Ferenc, Fejérvizi Bágyai Zsigmond, Dietrich Samu, Antal János, gróf Bánffy Miklós, Dósa György, Gaál Albert, Gyarmathy V. János, báró Kemény Albert, Kiss Sámuel, Incedy Sámuel, Lemény János, Mikes Károly, Miksa Miklós, Sárpataky Zsigmond, Zeyk Dá-

niel, Szilvássy Miklós, Jenői Jenei István, Anwender Antal gazdatiszt, Makray Sándor, Nagy Sándor haszonbérlet, László János alsó-fehérmegyei kir. pénztárnok, Nemegeyi M. János kir. bányatanácsos és igazgató, Szalánczi Sámuel, Bedő József, Benedek József, ifj. Sigmund Elek, ifj. Kemény István, gróf Haller Ignác, Pekri Sándor, Gaál Miklós, Ugron István, gróf Teleky Miklós, gróf Thoroczky József, Kozma Pál, gróf Csáky József, Bőjthe Lázár, báró Bánffy János, idősebb Bethlen Gábor, Buda Sándor, gróf Kemény László, Kossa Dániel, Kelemen Benjámín, Hosszu László Kóvár vidéke főjegyzője, Lázár-Lázár, Thoroczky Sándor, Teleky Endre, Wiski Ferenc, Zilah városi közönsége nevében P. Ábrahám Gábor főbíró, gróf Kálnoky, Henter József, Szentiványi Szentiványi György, Gyárfás Imre, Kiss Lajos, Bethlen Ferenc gróf, Szörtsei Imre, Csikósögödi Mikó Antal, Kovács Miklós erdélyi püspök, Gólai Mózes, Szathmári Sámuel vajdahunyadi vasmű és uradalmi igazgató, Szentkatolnay Cseh Miklós, ifj. Mara József, Váradi Albert, Drágavilmai Csonka Ferenc, Kápolnai Kakasy Elek, gróf Tholdalagi Ferenc, idősebb Bethlen Ferenc, Martonosi Gyujtó Lajos, Bozóky Pál, gróf Kun László, John Pajel és 9 drb. olvashatatlanul aláírva. Ezek voltak tehát azok a férfiak, kik megvetették a mai *Gazdasági Egylet* alapját.⁷⁸

⁷⁶ Eredetiye u. ott.

⁷⁷ Eredetiye u. ott.

(Folyt. köv.)

mégis a keresztezés szolgáltatta az alapot. Ugy, hogy a jelen nemesítési módot éppen olyan joggal nevezhetem *keresztezésnek*, mint *kiválasztásnak*. Tekintettel azonban arra, hogy a keresztezésre semmi befolyást nem gyakoroltam, azt az említett körülmények behatása alatt egyedül és csupán a természet végezte, mégis inkább használhatom a *kiválasztás* elnevezését, melyre az én működési köröm szorítkozott.

A tengeri nemesítésére a csövek kiválogatását 1891 év őszén kezdetem meg az abból az évi termésből, melyhez a vetőmagot a részes művelők a sajátjukból adták, melynél fogva valódi típusa volt az Algyógy vidéki közönséges magyar (paraszt) tengerinek,

Az összes termésből a *magnak való csöveket*, a *töréskor*, a *gőréba helyezés* és a *morzsolás alkalmával*, tehát összesen *három ízben válogattam ki*. A törés alkalmával, a bőtermő képességnek a szár magasságának és a levélzet gazdagságának fejlesztése céljából azokat, a csöveket válogattam magnak, melyek a többiekkel egyenlő, vagy azokét meghaladó magas száron és kettesséval állottak, fejlődtek ki. Hogy ezt a munkát ellenőrizhessem és a lehetőségig pontosan hajthassam végre, két munkást, ellátva mindeniket egy saját meszes vízzel és egy rövidnyelű meszelővel, előre küldtem azzal az utasítással, hogy mind azokat a tengeri szájakat, melyeken jól fejlett két csövet találnak és a melyek a többiekkel egyenlő magasra nőttek, avagy azokat éppen meg is haladták, meszezzék — preskkeljék be — annyira, hogy a többiektől ezáltal megkülönböztethetők lehessenek. A törő munkásokat két csapatra osztottam, az első csapat törte a bemeszelt szájakról a kettős csöveket, melyek mint magnak kiszemeltek külön kezeltettek, a második csapat pedig törte a visszamaradt egyes csöveket, melyek házi szükségletre vagy eladásra fordítottak. A törés alkalmával kiválogatott kettős csövek már az első szedés alkalmával körül-belül felét tették ki az egész termésnek s így a további kiválasztáshoz bőven szolgáltattak anyagot.

A két csöves szájak megjelölésére a bemeszelést csak a nemesítés három első évében vettem alkalmazásba, azután részint azért, mivel a meszes tengeriszárból sokat ízkeltek az állatok, részint pedig és leginkább azért, mivel a részes munkások, a kettős csövek külön kezelésére elég megbízhatóságot mutattak be, beszünttettem. A részes munkások ugyanis a harmadik év végén, már szemmel láthatólag meggyőződve arról, hogy ennek az eleinte vonakodva végezett munkának eredménye van, a melyből nekik is, minthogy a termés felerészét kapják éppen annyi hasznuk van, mint az iskolának, nemcsak minden huzódás nélkül teljesítették az utasítás szerinti munkát, de sőt lemondtak az eddig élvezett 1000 □-öles parcellánkénti 1—1 korona külön díjazásról is. De sőt ellenőrizték egyik a másikat, hogy a megmagyarázott munkát mindenik lelkiismeretesen végezte, a kettős csövekből egyet se hagyogassan el.

A kettős csövek kiválogatására egyébiránt csak a nemesítés első hat évében fektettem súlyt, azontul teljesen lemondottam

róla, mivel a velejáró nagyobb tenyésztési terület megadására az évenkénti változó részes művelők beoktatása, leküzdhetlen nehézségeket okozott. Ehez járult még az is, hogy a gyengébb táperőben levő táblákon a csövek kezdettek elaprósodni, a csövek nagyságához pedig ragaszkodtam, mivel ehez láttam kapcsolódni a szemek keményítő gazdagságát — a termés puha tengeri jellegét — melynek fenntartása a nemesítésnek egyik feladata volt. Továbbá, mert tapasztaltam azt is, hogy a kettős csőtermést lehet ugyan kiválasztás után állandósítani, de ez mégis inkább e talaj gazdagsága, a jó művelés és az időjárás kedvező befolyása alatt áll, miért is inkább ezen az uton törekedtem arra, hogy a bőtermő képességnek ez a kétségen felül álló jellege kidomborítsa.

Tapasztaltam továbbá azt is, hogy ha a kettős csőtermést állandósítani akarom, ritkábban kell vetnem a magot, hogy az egyes növények részére nagyobb tenyésztési terület adhasanak úgy, hogy a hol eddig 5 növényt lehetett meghagyni, ott a kettős csőtermést biztosítandó, csak 4 foglalhatott helyet. A termésnél pedig 5 drb. jól fejlett nagy cső állott 8 drb. kettős, de kisebb csőterméssel szemben, melyek mérlegre téve, nem egyszer azt eredményezték, hogy az 5 drb. nagyobb cső, lelehuzta a 8 drb. kisebb csövet. A nagyobb csövek javára esett ezen kívül, a törés, zsákolás- és morzsolásnál előforduló kevesebb munka és ami a leginkább számottevő: az $\frac{1}{6}$ résszel nagyobb tengeriszár termés. A kettős csövek termésének előnyös és hátrányos oldalait tapasztalva, hat évi kísérletezés után a vetőmag kiválasztásánál, a kettős csöveket teljesen figyelmen kívül hagytam.

A második és a legfontosabb kiválogatása a magnak való csöveknek a gőréba (tengeri kas) berakás alkalmával történt, mely célból a gőréig szekereken szállított csöves termést a szekerekről a gőré előtt csomókba hozattam le. Az első hat évben csak a két-csöves, azután pedig az egész termésből válogattam ki, mind a 19 év alatt személyes vezetésem mellett, a tanulókkal: a legnagyobb, legjobban megérett, legtökéletesebben benőtt olyan csöveket, melyeken a szemek alakja és színe is megfelelt a mintául felállított cső jellegének. A minta (standard) cső hossza 22—26 cm-t tett, a szemek 12 szabályos sorban helyeztetek el s a csutkát teljesen, tehát a végükön is befodták, a világos sárga színű magvak künnálló vége — külső felülete — legömbölyített, a csutka felé pedig négyyszögű gula alakba huzodva szorosan zárodtak egymás mellett. Mindenek felett pedig kiváló figyelem fordítottam, a jól beeredtségre, melyet a szárazabb tapintata is elárult ugyan, de a legbiztosabb jele mégis az volt, hogy csöveken egy-két szem hiányzott, melyet a törés, zsákolás, a szekerre fel és onnan lerakás alkalmával történt horzsolódása a csöveknek, pergetett le. A beérés után a második tényező volt, mely a válogatást irányította, a csövek egyformasága. Ennek a két jellegnek kifejlesztése volt a nemesítés tulajdonképeni gerince, a mely tehát a gőréba rakás alkalmával történt kiválasztás által alapoztatott meg.

Ettől a két alapvető munkától nem is

lehetett tágitani egy évben sem, mert ha bár a korai érés már a kilencedik évben annyira kifejllesztett, hogy az addigi októberi törési idő szeptember 5-éig tolatott előre, a kiválogatást mégsem lehetett feladni, mivel a szomszédok tengeritermése, melynél a vetőmag kiválasztására semmi gond sem fordított, évről-évre keresztezte az iskolai termést úgy, hogy ha csak egy évben mulasztottam volna el a kiválasztást, a második évben már a degenerálás teljes képe bontakozott volna ki. Ezzel az egyöntetűség fenntartását célzó munkával, — a jellegzetes csövek kiválogatásával — minthogy külön munkával nem járt irányítottam, úgy a válogatást, hogy ne csak a csövek jellegzetes alakját nézzék, hanem azt is, hogy, jól érett legyen.

A harmadik válogatás alá került a mag tengeri a-morzsolás alkalmával, illetve a morzsolást közvetlen megelőzőleg, amikor csövenkénti mérlegeléssel a csőtermésnek a csutka és szem százalékos viszonya állapított meg. A csövestermésnek a csutka százaléka (%) amint a nemesítés haladt előre, évről-évre csökkent, a 9-ik évében pedig elérte azt a minimumot (20%), melyen alól szállítani már szánszándékkal nem akartam, mivel ennél a háttárvonalnál erős küzdelmet kellett kifejtenem — igen pontos válogatást tennem — a csövek elaprósodása és a „kemény“ jelleg kifejlődésével szemben.

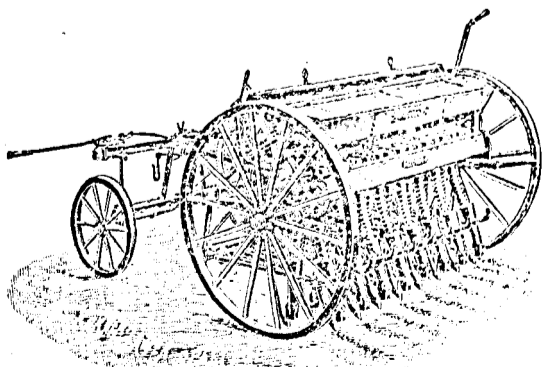
A nemesítés megindítása alkalmával 32% volt átlagban a csutka %. A %-t mindannyiszor úgy állapítottam meg, hogy az egész termésből, válogatás nélkül, — egyre-másra úgy amint jött — lapáttal zsákokba töltöttem a csövestengerit, melyből egy métermázsát (q.) pontosan lemértem s azután, hogy minden szem összegyűjthető lehessen, kézzel lemorzsolattam. A morzsolás után lemértem külön a magot is külön a csutkát, melyek összegének természetesen adnia kellett a morzsolás előtt kimért egy q-t. A morzsolás után lemért csutka és magnak a súlya mutatta százalékokban azoknak a csövestermésben elfoglalt helyét, pl. ha a csutka 30 kg-t, a mag pedig 70 kg-t nyomott: a csutka 30%-t, a mag pedig 70%-t tette a csövestermésnek.

(Folyt. köv.)

IRODALMI SZEMLE.

Pályázat borvidékek ismertetésére. A Magyar Szőlősgazdak Országos Egyesületének irodalmi szakosztálya Istvánffy Gyula dr. elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy két jelesebb borvidék irodalmi ismertetésére pályázatot tűz ki. Az egyik monográfiának a balatonmelléki szőlészeti és borászati viszonyokat kell felölelnie, míg a másik pályázat egy szabadon kiválasztott borvidék ismertetésére vonatkozik. A pályadíj egyenként 12 nyomtatott iv kikötése mellett, 1200 korona. Akik a feltételek részletei iránt érdeklődnek, forduljanak a MSzOE-nek igazgatóságához (Budapest, IX., Üllői-ut 25., II.).

A Kisgazda Baromfitenyésztése. Irta: Krenedits Ödön. A szerző régi munkása a magyar gazdasági irodalomnak. A baromfitenyésztésről írt számos cikke jelent meg. Hogy

Szab., „Rekord II.“ sorvetőgép

A losonci gazdasági gépgyár gyártmánya.
2024
Sorba vet — sorba trágáz!

Allamgépgyári legújabb szerkezetű gözcséplőkészletek, benzinemotorok, resicai acélek, Kalmár-féle rosták és egyéb talajmívelő eszközök.

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigényőksége
V., Budapest, Váci-körút 32. szám.

mekkora szüksége volt baromfitenyésztésünknek ez új könyvré, annak tanúsága, hogy a mű a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének készséges támogatása mellett jelent meg. Az előszót Krenedits könyvéhez Rodiczky Jenő dr. miniszteri tanácsos, állattenyésztésügyi egyik legjelesebbje írta s a többek között ezt mondja: »Amily távol áll tőlem a baromfikedvelést és a sportszerű tenyésztést kicsinyelni, mert hiszen sok irányban élénkitőleg hathat a köztenyésztésre; nálunk sajnosan, a csupán haszonra dolgozó kistenyésztőknek, sem a tiszta vérben való tenyésztők, sem az egyesületek nem szolgálták oly mértékben, mint azt ügyük fontossága megérdemelte volna. Sőt maga a szakirodalom is inkább a közép- és nagybiratosokra való tekintettel hirdette a haladás ígét. A viszonyok azonban újban határozottan javultak; a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete mindjebben érdeklődik a kiscgazda iránt, mi remélni engedí, hogy köztenyésztésünk nemcsak tovább haladni, hanem sikeresen versenyezni fog a külfölddel. Örömmel üdvözlöm azért Krenedits Ödönnek, baromfitenyésztési ügyünk egyik lelkes harcosának azt a vállalkozását, hogy egyenesen a kiscgazda igényeihez képest, magyaros nyelvezettel, világos, keresetlen szavakban kíván gyakorlati irányú utbaigazításokkal szolgálni, felkarolván könyvében a baromfitenyésztés összes ágait. Ebből a dolgozatból különben nemcsak a kiscgazda, hanem bárki, aki eme közgazdasági és etikai szempontból egyaránt figyelemreméltó tenyészág iránt érdeklődik, sok hasznos dolgot megtanulhat, miért is szívvel ajánlhatom az olvasóközönség figyelmébe.«

A mű a »Patria« irodalmi vállalat bizományaiban (IX., Üllői ut 25., Köztelek) 2 koronáért kapható

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **A ripaira és a meszes és agyagos földek.** A charentesi tapasztalatok szerint a Ripaira, ha ráoltották már a nemes vesszőt, 10 százaléky meszet képes eltűrni, föltéve, hogy a föld mély, porhanyó és termékeny. Ha ellenben a földben ennél kevesebb is a mész, de nem elég mély és száraz, akkor a Ripairavoltvány satnya marad s a nyári szárazságokat nem bírja el. Ha a föld nagyon kötött, akkor szinte rosszul találja magát és pedig azért, mert vékony gyökerei nem képesek tovább terjedni a túlkötött földben; ha pedig az agyag még hozzá nedves is, akkor a gyökerek könnyen rothadnak is és az oltványok ily helyen rendszerint elvesznek. A ripaira tehát csak oly földben van helyén, amely nem túlkötött, nem nagyon meszes, nem nedves és amellet gazdag. Még ily földekben is sokan többre becsülik a Rupestris montikola-t, azon oknál fogva, mert ez az oltás helyén nem büttykösödik, bár azt tartják, hogy ez a büttykösödés idézi elő a Ripaira gyors termékenységét, de a tartósság rovására. Legjobban szeretik azon Riparia Rupestris hybridjeit, amelyek mindkét fajtának jeles tulajdonait egyesítik, vagyis ép oly termékenyek is, de emellet a termőföldben nem válogatósak. A nedvesebb és kötött földekben pedig a Riparia Solonis hybrid szolgáltatt kiténő eredményeket.

+ **Akácfaültetés.** Mindenki tudja, hogy az akácfa adja a legjobb méhlegelőt. Ezért minden méhésznek kötelessége az akácfaát a lehetőségig szaporítani. Ezt már az a körülmény

is ajánlja, hogy az akácfa gyorsan fejlődik, nem úgy, mint a hárs bálványfa vagy a legtöbb mézelőfa. Ültetése is egyszerű s kevés gondozást kíván. Azonban sokan nem ültetik célszerűen az akácot. Nevezetesen: a legtöbb ember úgy ülteti el, ahogy kapja vagy kiveszi a földből, pedig bebizonyult dolog; hogy tőben le kell vágni a fiatal akácemete törzsét és egy elültetni s következő nyáron, ahol jobb a talaj, 2—2 méter magasat is nő.

Célszerű, aki akácerdőt akar nevelni, ha ősszel felszántja a neki szánt földet és a következő tavasszal szép sorba elülteti az 1—2 éves akácemeteit; közébe pedig burgonyát vagy egyéb kapásnövényt ültet. Természetes tengerit nem, mert ez nagyobb árnyékot tart. Így azután a gazda nem is érzi az első években, hogy a földje erdővé alakított. Kapásnövénynek a beültetésével meg van az az előnye, hogy egyuttal tisztán tartatik az ültetvény, amit első évben feltétlen megkíván. Silány szántóföldnek erdővé alakításának meg van még az az előnye, hogy az 1909. év V. t. c. 6. §-a értelmében a művelési ág változást követő naptól 30 napon belül a község előljáráságánál (jegyzőnél) bejelentendő a változás, ami a földadó kataszterben keresztül vezetetik és sokkal kevesebb lesz az adó erdő után, mint szántóföld után.

EGYELETI ÉLET.

Jegyzőkönyv.

Felvétegett az E. G. E. kolozsmegyei osztályának 1910. november hó 11.-én Kolozsvárt a megyeház termében d. e. 10 órakor kezdet *intéző bizottsági* havi gyűléséről. Elnök: *Dóza Endre* cs. és kir. kamarás, szakosztályi alelnök; jelen voltak: Gróf Eszterházy Kálmán főispán, Juhász Árpád, Dr. Seyfried Károly, gy. Rosenberger Sándor, Kovács Béla, Kun László, Dr. Pavlik Sándor, Wolszky Győző, Katona András, Kilin György *tagok*; mint felkért szakértők: Szele Márton kereskedő, Lászlóczky János mészáros, Lévy Mihály hentes, Dr. Irk Károly, Dr. Losoncy Ernő, Dr. Filep Gyula főorvos, Török Sándor gyáros, Schmidt Oszkár s Benedek Antal áll. vajmester, jegyzett: Csérer Lajos sz. o. előadó.

1. Elnök üdvözlí a megjelenteket, jelenti, hogy idei szeptember hó 4-ikén kolozsmegyei kiscgazdák közgazdasági s gazdaköri kitanítására egy sikerült értekezletet tartottak a vármegyei hatóság és a székelföldi kirendeltség közbejöttével.

Az értekezleten mint Kolozsmegye alispánja indítványt tett, hogy a vármegyei kiscgazda közönséget a gazdakörök és falusi szövetkezetek révén *egy megyei szervezetbe* kellene összefoglalni a vidéki, községi mezőgazdasági tevékenység egysége, hatékonyabbá tétéle okából, erre nézve az elnökség megtette az előmunkálatokat, s célszerű lenne ha ez ügyben a szakosztály közelebbi havi ülésén kész formákba öntött javaslatát lehetne tárgyalni.

Javasolja, hogy az előmunkálatok adasanak ki *Dr. Seyfried Károly* gazdasági akadémiai tanár urak, hogy a közelebbi ülésre készítsen egy előadó tervezetet.

A sz. o. örvendetes tudomásul veszi a szept. 4-ki sikerült értekezletet, elhatározza a megyei egyöntetű szervezést s felkéri nevezett tagtársat, hogy a közelebbi ülésre az előadói tervezetet készítse el.

2. Előadó bemutatja az alispáni átiratban

érkezett földművelésügyi miniszter leiratát, melyben a gazdasági termények és élelmiszerek hamisításának meggátlásáról szóló 1895. évi XLII. t.-c. esetleges revíziójára vonatkozólag véleményt kér.

Elnök elmondja, hogy külön szakcsoportok vélelmezésére nyolc szakértőt kért fel a szakosztály, kik rendre elfogják mondani tapasztalataikat és véleményüket, első sorban is az általános ismertetésre felkéri *Dr. Losoncy Ernő* kir. vegyész.

Szakelőadó beható és érdekes előadása után rendre felszólaltak még: *Dr. Filep Gyula* általános közegészségügyi szempontból, *Szele Márton* fűszerek, gyarmataruk, Lévy Mihály és Lászlóczky János a mészáros és hentesárúk megvédéséről, különösen hangsúlyozva az Ausztriából beözönló hamisított hentesárúk okozta vesélyes konkurenciát. Török Sándor a cukorka árúk hamisításáról, Juhász Árpád a gazdasági vetőmagnak hiányairól, Jászberényi András az abraktakarmányok pontos meghatározásáról, Dr. Irk Károly az olajok, zsírok etherikus anyagokról, Schmidt Oszkár a fűmag és heremag hamisításáról, Dr. Seyfried Károly a piacvizsgáló közegek instruálásáról, Dr. Pavlik Sándor a törvényhatóságokként szervezendő élelmiszer ellenőrző hatóságai állomásokról, Dr. Csérer Lajos az állami vegyvizsgáló és magyvizsgáló államások hatáskörének kiterjesztéséről. Végül felolvastattott Dr. Baintner Ferenc írott véleménye egy egységes törvényes tápszerkönyv megszerkesztéséről. Többek hozzá szólása után: elnök megköszöni a szakelőadók értékes felszólalásait s úgy találja, hogy azok nyomán egy közös egységes munkálat lenne összállítandó, ezen célból egy szakbizottságot javasol.

Általános helyeslés nyomán felkéri Dr. Filep Gyula várm. főorvos elnöklétés Dr. Pavlik Sándor tb. főszolgabírójt jegyzősége alatt a bizottságba: Dr. Losoncy Ernőt, Jászberényi Andrást, Juhász Árpádot, Dr. Seyfried Károlyt, Dr. Irk Károlyt, Szele Mártont, Lévy Jánost, Schmidt Oszkárt s Benedek Antalt, hogy a kérdés tárgyalására bizottságá alakulva lehetőleg november hó végéig adnák meg közösen szerkesztett szakvéleményüket.

Szakosztály elfogadja a javaslatot, bizottsági munkára felkéri nevezetteket. Az összes előmunkálatokat átteszik a bizottság elnökéhez.

3. Előadó jelenti, hogy a szakosztály a miniszteri kirendeltséggel a nyár folyamán együtt járt el a kolozsmegyei községekben, különösen gazdaköri ügyekben.

Tudomásul szolgál azzal, hogy a járási főszolgabíróknak köszönetet mondtottak közgazdasági közreműködésükért.

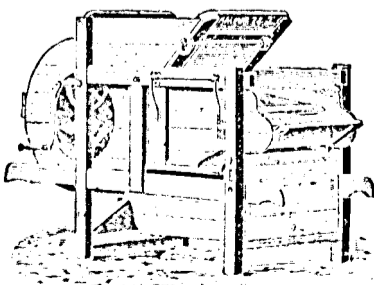
4. Előadó bemutatja a földművelésügyi minisztériumi leiratot, mely szerint ez öszön nem nyujthat segítséget a tervezett járási állandijazásokra.

Sajnálattal vették tudomásul, de reménykedik a szakosztály, hogy jövő 1911. évben kipótoltatik ezen a falusi gazdának kioktatására nagyon alkalmas gazdasági működés és minden járásba lehet majd állandijazásokat rendezni.

5. Előadó jelenti, hogy az elnökség felterjesztésére a Földművelésügyi Minisztérium ez évben is fogja támogatni a falusi háziipari tanfolyamokat.

Örvendetes tudomásul szolgál s a kivitellel az elnökség bizatik meg.

6. Kisebb adminisztratív jelentések tudomásul vétele után a gyűlés feloszlott.

Minden gazdaságban nélkülözhetetlenek !!

Európaszerte első helyen oismert kiténő szerkezetű és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságairól sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Serbán János üdvözlése.** Serbán Jánoshoz, az új gazdasági főfelügyelőhöz, kinevezetése alkalmából, az E. G. E. állattenyésztési és kiállítási szakosztálya a következő üdvözlő iratot intézte:

„Erdélyi gazdasági egyetünk állattenyésztési és állatkiállítási szakosztálya örömmel vette tudomásul, hogy állattenyésztésünk fő vezetője a Méltóságod gondjaira bízott s midőn ezen alkalomból Méltóságodat bizalommal üdvözljük, egyben hazarészünk állattenyésztésének ügyeit Méltóságod kiváló jóindulatába ajánljuk“.

A szakosztály üdvözlő iratára Serbán a következő választ küldötte:

„Tisztelt szakosztály! Kinevezetéseim alkalmából küldött szívélyes üdvözlését hálásan megköszönve, felkérem a t. szakosztályt, hogy az állattenyésztést a jövőben is az eddighez hasonló módon felkarolni sziveskedjék; a magam részéről biztosítom a t. szakosztályt, hogy ezen szándékának keresztülvitelében mindenkor a lehetőség szerint támogatni fogom.“

— **A vetések állása és a mezőgazdasági állapot.** A földművelésügyi miniszter hivatalos jelentése szerint az esős idő, amelyhez utjabban hűvös szelek is járultak, nagyban elősegítette az igen elszaporodott s jelentékeny károkat okozott egerek pusztulását. Ezáltal több helyen megszűnt vagy szűnőben van az az ok, mely a gazdákat az őszi gabonák elvetésétől visszatartotta, mihez képest e munkálatok részint már befejeztettek, részint befejezésükhöz közelnek. Az elkészített szántóvető munkákon kívül egyes helyeken még cukorrépaszállítással, takarmányrépakiszédeséssel, tengeriszárvágással, szőlőfedéssel, trágyahordással és egyéb feladatokkal foglalkoznak a gazdák. A korán vetett őszi gabonavetések az egérrágott, helyenkint nagyobb foltoktól eltekintve, az utóbbi esőzések után jól fejlődnek, szép zöldék s már eléggé bokrosak. A késői vetések még gyengék, de a kapott esők után ezek is szépen javulnak. Kisebb részük még csak most kezd kelni. Az őszi repcevetések általában jól állanak s a legutóbbi esőktől szépen fejlődnek, de helyenkint ritkák és egérrágástól foltosak. A takarmánykészletek a kedvező tavaszi és nyári időjárás következtében mindenütt elégségesek, úgy, hogy a tél folyamán takarmányhiány remélhetőleg sehol sem fog előfordulni. Több helyen a jószág még most is kijárhat a legelőkre és rétekre, miáltal már eddig is sok szalastakarmány volt megtakarítható. A bő szalmatermés következtében az idei tél folyamán alomszalamban sem igen lesz hiány. Sok a panasz azonban az állatok egészségi állapotát tekintetében.

— **A gazdaszövetség a polgári perrendtartásról.** A Magyar Gazdászövetség igazgatóválasztmánya legutóbbi ülésén foglalkozott az új polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslattal és a következő határozati javaslatot fogadta el:

A Magyar Gazdászövetség intézzen feliratot a kormányhoz, amelyben állást foglal az országgyűlés elé terjesztett perrendtartás-javaslat azon rendelkezése mellett, mely a külön kereskedelmi hatáskört megszünteti és amely a könyvkivonati perek kivételes illetékességét a kereskedőknek kereskedőkkel szemben támasztott követeléseire korlátozza s egyben kérelmezze, hogy ezen elvnek következetes és biztos keresztülvitelére a javaslat 32. §-a olyképp módosíttassék, hogy a kereskedelmi könyvek vezetése szerint illetékes bíróság elé mint alperes csakis bejegyzett kereskedő legyen idézhető és alperes ezen minőségét felperes a per megindításakor hiteles cégkivonattal igazolni tartozik. Tegyen megfelelő lépéseket a Magyar Gazdászövetség aziránt, hogy a kép-

viselőháznak azon tagjai, akik a külön kereskedelmi hatáskör megszüntetését és könyvkivonati perek különleges illetékességének eltolását helyeslik, felfogásukat a javaslat tárgyalása alkalmával érvényesítsék.

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatóválasztmánya f. hó 15. én Károlyi Mihály gróf elnöklésével ülést tartott.** A választmány kizárta az egyesület tagja sorából Merza Mártont, a ki az egyesület legutóbbi zárószámadása ellen panaszt tett a földművelésügyi miniszternél. A panaszt a miniszter megvizsgálta és mint alaptalant elutasította. A választmány 68 tagot vett fel. A polgári perrendtartásról szóló törvényjavaslat ügyében feliratban kéri az igazságügyminisztert, hogy a javaslat megtámadott szakaszait tartsa fenn. A szövetségi nagygyűlést december 11-én tartják meg. Tudomásul vette a végrehajtó bizottság a szövetség állami segítése és a gazdasági egyesületek állami segítése tárgyát. Krolopp Hugó titkár a bécsi agrárékezeletről tett jelentést. Baross János az új bányatörvényjavaslatok ügyében indított akciót ismertette. Mindezeket tudomásul vették. Végül hozzájárultak a közgazdasági szakosztálynak a szerb kereskedelmi szerződés és az argentinai husbehozatal ügyében tett javaslataihoz.

— **A Magyar Gazdászövetség gyűlése.**

A Magyar Gazdászövetség igazgatóválasztmánya csütörtökön délután dr. Darányi Ignác elnöklés alatt látogatott ülést tartott, amelyen a választmányi tagjain kívül számos vidéki gazdasági egyesületi elnök is részt vett. Az ülésen Darányi Ignác hosszabb elnöki megnyitó beszédet mondott, melyben hevesen tiltakozott a husbehozatal növelése ellen. Hasonlóképen nyilatkoztak: gróf Déesseffy Aurél, gróf Károlyi Mihály, Wittmann János, Bernát István, Lőherer Andor és Meskó Pál ajánlatára a gyűlés elfogadta a következő határozati javaslatot:

1. hogy a választmányi ülésből távtratilag fordul a miniszterelnök urhoz, a földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszter urakhoz és hivatkozva a nyiregyházi országos gazdagyűlésnek a földművelésügyi kormány által már ismert álláspontjára, felkéri őket, hogy az osztrák kormányval most folytatott tárgyalások alkalmával erélyesen utasítsanak vissza minden olyan követelést, melyek a tengerentúli husbehozatal, a szerb élőállat-behozatal és a Balkán állomónak engedélyezett huskontingens fölemelésére vonatkoznak. 2. A nyiregyházi országos gazdagyűlés utasításainak megfelelően fölterjesztést intéz a kormányhoz és a törvényhozáshoz s ebben visszautasítva a magyar és osztrák fővárosok vezetői által hangoztatott és a magyar gazdák létérdekeit sértő követeléseket s figyelmeztetve a kormányt s törvényhozást a tengerentúli hus és a Balkán élőállat-behozatal folytán bizonyosan bekövetkező óriási károokra és állategészségügyi veszedelmekre, kéri, hogy tekintettel a szóbanforgó nagy nemzeti érdekekre, ne engedjenek a magyar és osztrák fővárosok vezetői pressziójának, szálljanak szembe bátran a gazdák ellen igató elemekkel s a további intézkedések megtételénél a nyiregyházi orsz. gazdagy. határozatait vegyék figyelembe. 3. Felkéri a miniszterelnök és földművelésügyi min. urakat, hogy a huskérdésben a nyilvánosság előtt eddig tett nyilatkozataikat fentartva, az ezekben kitejezésre jutott állásponton erősen megálljanak. 4. Többtagú bizottságot küld ki abból a célból, hogy összekötésbe lépve az OMGE-vel és a GEOSz-vel, valamint más gazdatársadalmi testületekkel, sürgősen szervezze az országos védelmet azokkal a vakmerőséggel fajult támadásokkal szemben, amelyek a gazdák jogos törekvéseit lehetetlenné akarják tenni. 5. Megbizza a kiküldött bizottságot egyúttal azzal is, hogy meggyőzze az országgyűlési képviselőket a nyiregyházi gazdagyűlésen hozott határozatok helyességéről és a gazdák álláspontjának jogosságáról. 6. Ujra megkeresi a Gazdászövetséghez csatlakozott összes gazda-

köröket és szövetkezeteket és felhívja őket, hogy küldjenek be sürgősen a kormányhoz az argentinai hus és a szerb élőállatbehozatal ellen tiltakozást.

— **Előadás a földgázról.** A magyar Mérnökés Építész Egyesület gépészeti szakosztályában Budapesten a múlt szombaton este Hermann Miksa, a selmeczányai főiskola tanára tartott előadást a földgáz termeléséről és értékesítéséről. Az előadó, a ki a pézúgyminiszter által az Egyesült-Államokba kiküldött tanulmányozó bizottságnak egyik tagja volt, első sorban az erdélyi medencében évenként elérhető gáztermelés mennyiségével foglalkozott s azt legalább 600 millió köbméterrel becsüli. E mellett 50—60 évi tartósság biztosítottnak látszik. Ismertette a földgáz elvezetésére mutatózó műszaki és gazdasági kérdéseket, behatóan foglalkozott a gázszivattyúk szerkezetével és kifejtette, hogy annak távolúságnak, a melyre a gázt elvezetni lehet, nem a technikai viszonyok szabnak határt, hanem kizáróan csak a vezetés költségei. Az előadó azt tapasztalta, hogy Amerikában a földgáz társulatok főleg a gáz házi felhasználását propagálják, bár hatalmas ipar is támadt a gáz révén. A legtöbb esetben egyesültek a földgáz termelő társulatok és a helyi légszuszgyárak, úgy, hogy amazok a termeléssel és a vezetéssel, emezek pedig a részleteladással foglalkoznak. Az előadó nézete szerint az üveg, cement és kémiai ipar megkaphatná a maga földgázszükségletét a Mezőségen, de ezenfelül még olyan hatalmas gázfőlöslég marad fenn, hogy azt Budapestre élvezhetőnek tartja, annál is inkább, mert a bemutatott jövedelmezőségi számítás biztató eredményt ad. Ez a vezeték magától érthetően a Kolozsvár, Nagyvárad, Budapest mentén fekvő vidéket is elláthatná olcsó tüzelővel s mint-hogy a földgáz nem a hazai szénnel, hanem az osztrák és porosz szénrel versenyezne, a szakosztály figyelmébe ajánlja a Budapestre való vezetés eszméjét. Az előadást nagyszámu, előkelő közönség hallgatta meg.

— **Háziipari tanfolyamok Kolozsme gyében** e télen is folytattnak, mert gróf Serényi miniszter támogatása a kolozsme gyei gazd. szakosztály ilyen falusi téli akcióit lehetővé teszi. A szakosztályunk november hó 11-i gyűlésén beszélték meg a tervet, eszerint Magyaránadason egy kosárfonó tanfolyam indul meg leghamarább, ismétlődő kerekés tanfolyamok tartatnak 8—8 hétig Szászfenes, Keszü, Középlak községekben, Kidében újból kezdeményeznek ugyancsak faragó tanfolyamot, s Nagypetriben munkába állítják a faragó társaságot, mert ott több téli faragó tanfolyam nyomán már egy megrendelésre dolgozó társaság dolgozik állandóan. *Wolszky Győző* szaktanár Szucsákon ismétli meg az államsegélyes tanfolyamot, az iparkamara pedig Magyarbikalon tart a kalotaszegi faragászatból egy ismétlődő tanfolyamot.

— **Gazdasági tudósítók gyűlése.** A Magyarországi Gazdasági Tudósítók Országos Egyesülete *Makfalva Gyéza* főispán elnöklésével közgyűlést tartott 15-én. A megnyitó után a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel társelnökké *Pirkner János* orsz. képviselőt választotta meg. *Baranyay Sándor* titkár terjesztette elő a jelentést, amelyben az egyesület működését ismertette. A titkári jelentés után *Lászlóvszky Kálmán* beszélt a gazdasági tudósítók helyzetéről, kivánságairól és az ezzel kapcsolatos teendőkről. Előadása alapján nagy vita indult meg. A vita eredményeként a közgyűlés elfogadta *Marschalkó Lajos* indítványát, amely szerint a gazdasági tudósítók kéri a földművelésügyi minisztert, hogy járjon közbe aziránt, hogy részükre az országban a nagyobb gazdaságok tanulmányozása céljából féláru vasuti jcgkedvezmény engedélyeztessék.

— **Közlegetők javítása Kolozsme gyében.** Az 1908. XLIII. t.-c. alapján a földművelésügyi miniszterium községeket segíyezhet, ha a községi legelőket rendbe akarják hozatni. Az erdélyrészi akció tovább bevonulván Ko-

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kszelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fiu és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktara

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, vala mint mindenféle ágyszőnyeget szak-szerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajta új és nagyságu szalon, ebédlő és futó-szőnyeg, gyapju és csipkefüg-gönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktár.

lozsmegyébe a nádasmenti járás főszolgabirójának buzgolkodására Bács községben kezdték meg a legelőjavítást ésszerűen, mert a Kolozsvár tőzsomszedságában fekvő község erősen tejtermelő. A példa nyomán Kajántó s Györgyfalva községek is kérték az államsegélyes legelőjavítást, s legújabb Kolozsmegyé alispánjának buzdítására Kajántó, Györgyfalva, Bánffy-Hunyad, Magyarbikal, Fűskut is beadták a kérést. Ugylátszik a falusi kisgazdák belátták, hogy nem akarja elvenni az állam a legelőt, sőt sok község közlegelőjének feljavítása révén olyan jó helyzetbe kerül, hogy jövőre nem szorul marhája bérelt legelőre.

— Uj földgázforrás Erdélyben. A nagysármási és marostordai földgázforrások mellett most ismét nagyszabású földgázforrást fedeztek fel Nagyiklandon. A kormány egyik kiküldött szakközege megállapította, hogy özv. Kabos Kálmán birtokán értékes és terjedelemben a nagysármásihoz hasonló földgáztelep van. A földgázforrás értékesítésére terveket fognak kidolgozni. A nagysármási földgáznak mezőgazdasági, ipari, fűtési és világítási célokra való felhasználására egy szövetkezés van alakulban, amely a Marosludas—besztercei vasutonal mentén levő községek bevonásával alakulna. A mozgalom megindító: Bethlen József gróf orsz. képviselő, Bánffy János báró, Béli Ferenc gróf és Csontos Miklós birtokosok.

— Az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete Paulison tartott rendes évi közgyűlésén elhatározta, hogy az aradi hegyalján borközraktár létesítése, továbbá az agrárkölcsönök törlesztésének új beosztása a távolabbi vidékekre szállítandó must konzerválásának engedélyezése, az állami szőlőoltványtelepek működésének megszüntetése és a borfogyasztási adó eltörlése érdekében memorandumot intéz a földmívelésügyi miniszteriumhoz.

— Az aradi tenyészbaromfi-vásár. November 6-án és 7-én rendezte az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Aradon a VIII. országos tenyészbaromfi-vásárt, mely ugy a kiállított baromfiak minőségét, valamint az eladás számárányát tekintve igen szép eredménnyel végződött. A vásárt a gazdasági egyesület nevében Vásárhelyi József igazgató-elnök nyitotta meg. Kiállítottak összesen 838 darab különféle nemes baromfit, melyek közül eladatott 690 darab 7628 korona értékben. Az állam részére megvásároltatott 300 darab orpington-tyúk és kakas, 56 darab pulyka, 124 darab emdeni lud és 153 darab pekingi kacsa 7010 korona értékben, míg az ezen felüli mennyiséget magántenyésztők vásárolták. A kiállított baromfi részint pénzdíjakkal, részint elismerő oklevelekkel is díjazták.

— Propaganda a városi borpincék ügyében. Városi borpincék mielőbbi telállítása érdekében a MSzOE. igazgató-választmánya az akciót Erdélyre is kívánja kiterjeszteni. E célból Rácz Sándor borászati főfelügyelő, aki a földmívelésügyi miniszter megbízása folytán fejt ki e téren tevékenységet és dr. Drucker Jenő, a MSzOE. igazgatója, f. hó

6—11-ig terjedőleg Erdély nevesebb városai-ban, u. m. Brassó, Segesvár, Medgyes, Gyulafehérvár és Kolozsvár, körutat tettek, melyen Gálffy János vincellériskolai igazgató és Dezső Miklós szőlészeti felügyelő kísérték őket.

— A tokaji bor védelme külföldön. A »Nectar« nevű német (wormsi) társaság igazgatóját a mainzi bíróság azért, mert »Tokajer alkoholfreier« neve alatt borszerű italt hozott forgalomba, pénzbírságra ítélte. Ez a társaság az utóbbi években ilyen itallal többször t. l. revezette a közönséget, éppen ezért a bíróság kimondta, hogy a »tokaji« számozás, jelzés és név alatt csak a magyarországi Tokaj-Hegyalján termelt bor hozható forgalomba.

— Franciaország bortermése. A kereskedelmi miniszter párisi szaktudósítója mindenben megerősíti Molnár István gyümölcsészeti kormánybiztosnak a helyszínen szerzett tapasztalatait az ideai franciaországi bortermésről. A szaktudósító jelentés többek közt azt mondja, hogy egyes vidékeken a kisgazdák még a termelés önköltségeit sem fogják fedezhetni az ideai bortermésből. A francia borpiac már előre számolt ezzel a körülménnyel és hatalmasan felszökött a bor ára. Bordeaux vidékén a Mil-den folyó pusztítása okozott kárt és sok parcella Cochylis-sel van inficiálva. Loir vidékén itt-ott volt termés. A Champagne vidékén szintén alig volt termés. Provençben a fűrtök leszedés előtt lehullottak. Éppen a rossz termés következtében még a könnyebb fajta bor ára is annyira drágult, hogy szinte meg kell gondolni, vajjon ne exportáljunk-e bort Franciaországba? Ez azonban az olaszok és spanyolok konkurenciája miatt lehetetlen. Maguk azok a francia gazdák is, akik jobb borát lennének képesek kívánni, annyira félnek az olasz és spanyol bor inváziójától, hogy eladásra szánt készleteiket kénytelenek piacra adni.

— A romániai szarvasmarha tenyésztés fejletése. A romániai Burdujeniben már a második vágóhidnak tették le a mult héten az alapkövét, mely aktusnál jelen volt Constantineszku a román földmívelésügyi miniszter is és reánk erdélyiekre nézve is megszívlelendő nyilatkozatokat tett. Azt mondotta u. i. többek között, hogy a legelők feltörlése következtében a marhaállomány Romániában már csak egy fél milliárd lei értéket képvisel (1 lei = 90 fill.) Ezen állomány fejlesztése érdekében tenyésztési iskolát fognak létesíteni. A Duna alsórészét, mely több ezer hektányi területet foglal el, le fogják csapolni és ezen helyeket közlegelőkké fogják átalakítani. — Kötelezővé teszik az állatbiztosítást és reméli a miniszter, hogy ilyen intézkedések nyomán annyira fel fog lendülni a szarvasmarhatenyésztés, hogy rövid idő alatt a mostani állomány tizszeresére fog emelkedni a létszám és majd nagyobb arányu exportra is képes lesz Románia.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELOS SZERKESZTŐ ES KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

HÁZAKRA

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Nős kertészt keresek, aki a kertészet minden ágában jártas. Levelek alábbi címre küldendők. — Ugyanitt 4000 m. I.-ma minőségű réti széna eladó.

N. Naláczy Géjza,

Puj. Hunyadmegye. 2498

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertészete

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25—33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25—33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

OBERDING ANTAL

vizvezeték és csatornázási vállalata

Kolozsvárt, Bástya-utca 4. szám. (Óvár.)

Telefon-szám: 625.

Készít fürdőszobákat, csetteket, mosdó asztalokat, új házi vezeték berendezéseket. — Továbbá készít vidéken vizvezeték szivattyú állomással vagy forrás foglalással. — Elvállal jutányos árban évi jókarban tartásokat és minden szakmába vágó javításokat pontosan és a legju ányesabban.

2496

Szivattyúk és Mérlegek

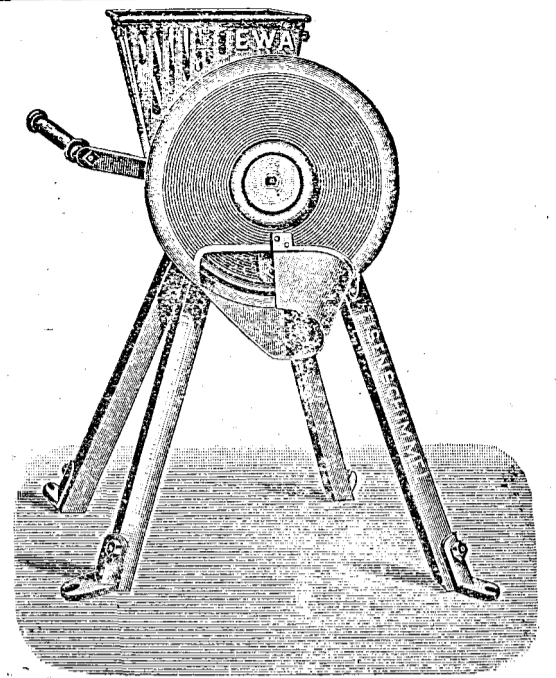
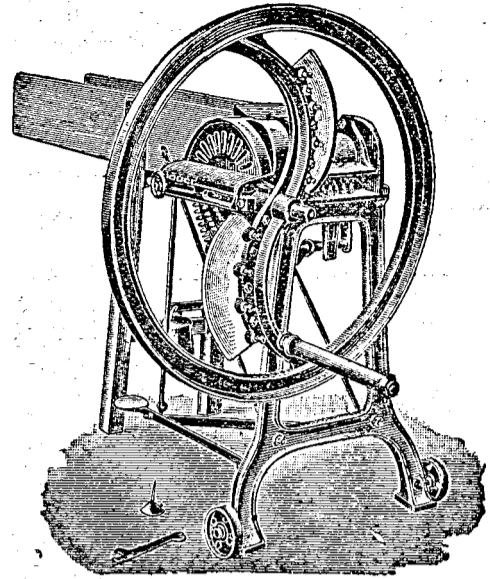
Garvenswerke,
Wien. II., Handelsquai No 130.
Minraraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2015

Takarmány

kikészítőgépek,
szecskavágók,
répavágók,
darálógépek,
füllesztők,
morzsológépek,
valamint teljes takarmánykamrák.

Az elismert legjobb anyagból
= és kitűnő szerkezettel, =

olcsó árak és kedvező feltételek mellett.

Árjegyzék, árajánlat kívánatra bérmentve!!!

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz cégnél.

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI., Nagymező-utca 68-ik szám.

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32

M. kir. szabadalm. osztályorsjegyek főelárnsító helye.
A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket elad és vásárol

Előleget ad értékpapírokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes pánccszekrényeket. (Safe Deposits.)

2017 Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garnitúrájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozó gondoskodik.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 2016

Védjük gyümölcsfáinkat
nyulrágás ellen.

A közeledő téli évszak alkalmából ajánljuk **gyümölcsfavédő burkolatainkat**, melyek horgonyozott sodronyba sűrűn szövött erős nádszálakból készülnek, könnyen feltehetőek, ismét levehetőek, **évekig eltartanak és a nyulrágás ellen teljes védelmet biztosítanak.** Az ár nagyság szerint (0.33 m. széles, 1 m. vagy 1.20 m. magas) darabonként 10 és 12 fillér. Együttal felhívjuk a közönség figyelmét **hámozott és hámozatlan nádból készült menyegzőzet- (stuccatur) nádszövevényeinkre**, ugymint válogatott és hámozott nádból készült komlószárlító keretekhez való különleges nádszövevényeinkre. Bővebb felvilágosítással, kívánatra készséggel szolgálunk, megrendeléseket pontosan teljesítünk.

Első erdélyi nádszövőgyár
Mezőkapus, Torda-Aranyos vm.

2509

4000

métermázsa zab szükségletét a cs. és kir. Választ-bonchidai csikótelep, november hó 30-án árlejtés útján fedezni fogja.

A közelebbi feltételeket tartalmazó hirdetményt kívánatra érdeklődőknek küldi:

A cs. és kir. csikótelep
Választ-Bonchida.

2511

Gmeiner E.
gépszijgyár
Brassó.

Ajánl saját gyártmányu: Elsőrendű szimpla és dupla színű gőpszijjat 600 mm. szélességig.

Többféle vraró és kötőszijjat legjobbminőségben.

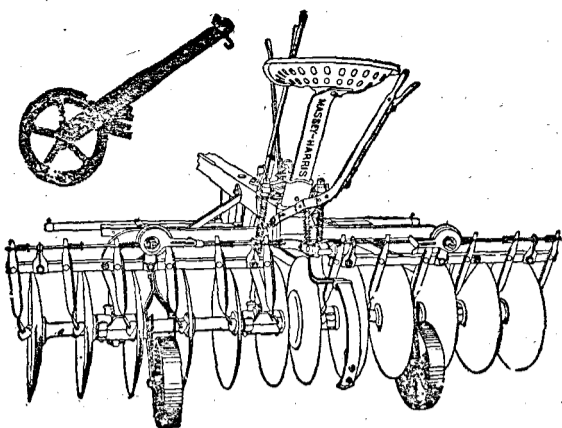
Elsőrendű gépszijböröket javításokhoz minden vastagságban.

Azonkívül szállit legjobb minőségű gép- és hengerolajokat, gőzgépek és motorok kenésére

Ajánlatok és minták megkeresésre.

2275

Massey-Harris Co. R. T. Fűkaszaló, aratógép és földmivelő eszközök gyára.

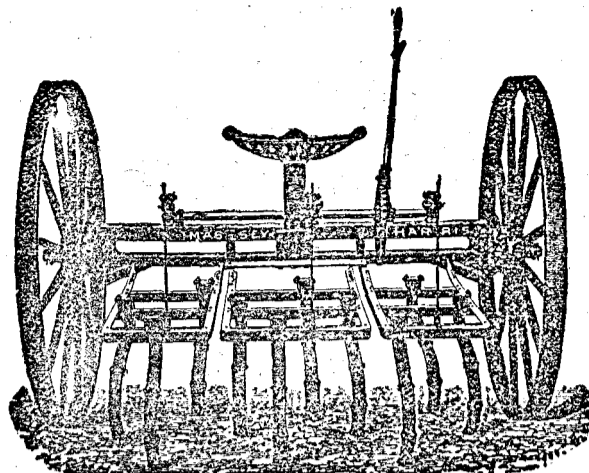
Tárczás-borona.

Toronto

Észak Amerika.

A világ legjobb gyártmányai.

Árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Massey-Harris Co. részvénytársaság

Cultivátor.

BUDAPEST, Alkotmány-utca 23. sz.

2379

Erdély Legnagyobb Drogeriája!

Főraktár mindennemű bel- és külföldi **gyógyáru különlegességekből, kötszerek és betegápolási eszközök**

ÁLLATGYÓGYÁSZATI CIKKEK

LITTKE LÖRINCZ

(ezelőtt Burger.)

Gyógyáru-vegyszer-, pipere és illatszer üzlete **Kolozsvár, Mátyás király-tér 32. sz. Telefon 250.**

HÁZIASSZONYOK FIGYELMÉBE!

Házilag készítendő igen jó **LIKÖRÖK** és **RUMOK** előállítására kitűnő **FRANCIA AROMAKAT** hozok forgalomba, melyeket 1 liter Likör vagy Rum készítéséhez bármely aromába 60 fillérért üvegekben árusítok.

2422

Készítése gyors, olcsó és tiszta:

A következő aromákban:

Allasch	Barack	Cognac	Császárkörte	Megy	Róza
Anisette	Benedictiner	Curacao	Kávé (Mocca)	Narancs	Rum
Ananas	Cacao	Chatreuse	Kömény	Punch	Seprő
			Naraszchnó	Pfefferüma	Szilvoriom
					Törköly
					Vanília

Naponta 2-szer postai szétküldés!

Háztartási cikkek!

Gazdasági cikkek!

Yes amerikai porcelán puder

5 korona helyett csak 4 korona, kisebb doboz 2 korona 50 fillér.

VEGYEN! VEGYEN!

Konverzionális Jelzalog-Sorsjegyet!

E sorsjegyek mindenikét kihúzzák a törlesztési húzáson és a nyercmény húzásokon az a sorsjegy is tovább játszik, melyre előzőleg egy vagy több nyercmény már esett. E sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióképen is letehetők. Legnagyobb önyercménye:

egy millió korona.

Húzáások: minden év február 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

- egy darab 15 havi részletfizetésnél havi 10 korona
- egy darab 17 havi részletfizetésnél havi 9 korona
- egy darab 20 havi részletfizetésnél havi 8 korona
- egy darab 23 havi részletfizetésnél havi 7 korona
- egy darab 28 havi részletfizetésnél havi 6 korona

A nyercmények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a **Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank részvénytársaság**nál Mátyás király-tér 7 szám alatt.

Őszi trágyázás!

Valódi **Stern Marke** védjegyű

2459

Thomassalak

a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya!

Csak akkor valódi, ha ilyen zsákban van és eredeti olomuzár van rajta.

Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Kalmár Vilmos a Thomasphosphatfabriken, Berlin vezérképviselője Budapest, VI. Andrassy út 49.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzalog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyuttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és teherállapotot, kagyors és költséget kiméző eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéku alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsotandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket.

A szelvények költségmentesen az Intézetnél Nagyszebenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” ki-fizettének

2018

A legmegbízhatóbban közvetítem:

magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeinek adás-vételi ügyeleit.

Telefon: 859. sz.

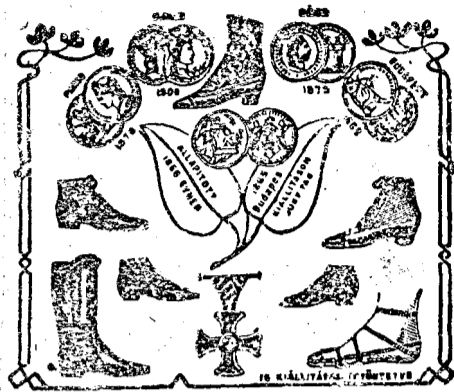
Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség **GOMBOS BENO** Kolozsvár, Ferenc Jézus-ut 7.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.

Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült
FÉRFI és NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.

2019

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a egjo bb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesíttetnek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 68.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak
Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, lóhere-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Szőlőkötöző-fonál
jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is tartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója.

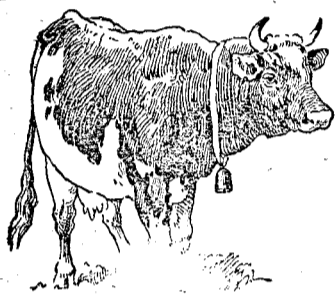
Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző intézet.

Tessék ajánlatot kérni!

2260

1900. párisi világkiállítás Grand Prix.

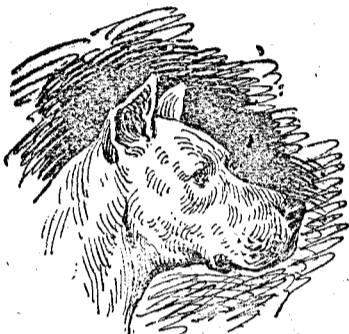
Kwizda-féle Korneuburgi marhapor,

Diétikus szer lovak-, marhák- és juhoknak.

1 doboz ára K 1.40

1/2 doboz - 70

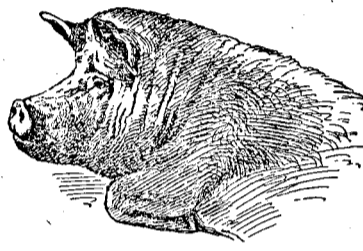
Közel 50 év óta a legtöbb istállóban használatban, étvágyhiánynál, rossz emésztésnél, valamint feheneknél a tej javítása s a tejelőképesség fokozása céljából.

Kwizda-féle kutyapilulák

zselatin-átvonattal. Hajtópilulák kutyáknak.

1 doboz ára K 2.-

Kwizda-féle sertéspar.

Diétikus szer a hizálás elősegítésére. Kis doboz K 1.20. Nagy doboz K 2.40.

Erősítő takarmány,

lovak és szarvasmarhák számára, 1 doboz 5 étadag K —.60, 1 láda 50 étadag K 6.-

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza
BUDAPEST, VI. Király-utca 12. és Andrásy-út 26. szám

Kwida-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóban és versenystállóban 40 év óta használatos, mint kitting erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, ingyulladásoknál stb. Trainingbea nélkülözhetetlen.

Védjegy, címke és csomagolás szabadalmazva.

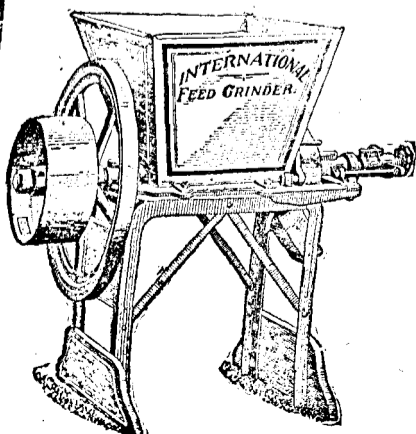
Mc Cormick

„International“ egyetemes darálógépe

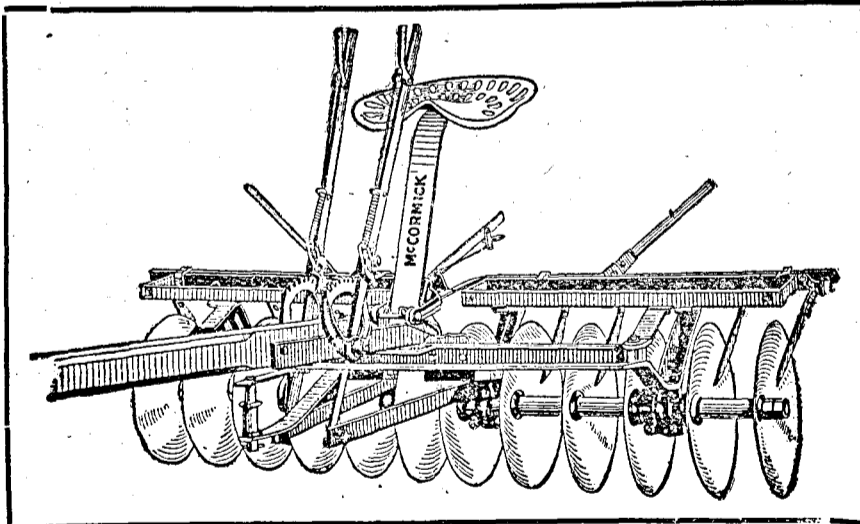
a legjobb **csövestengeri darológép**, a mellett mindennemű szemes takarmány darálására kitünően megfelel.

Munkaképessége csekély erőszükséglet mellett igen nagy.

Szabadalmazott **ki- és berakókészüléke** folytán a **daráló-tárcsák tartóssága sokkal nagyobb**, mint bármely más gyártmányu darológépé.

Mc Cormick Harvesting Machine Company
Igazgatóság és főraktár:
Budapest, Alkotmány-u. 12. SZ.

Mc Cormick

„Bumper Type“ **tárcsásboronák**

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén, a legkedveltebbek és legelterjedtebbek.

A **tarlóhántásra** és a **tavaszi szántásra** a legujabb szabadalmazott és az **erdélyi talajviszonyoknak** teljesen megfelelő **Mc Cormick tárcsásboronát** kérjük sürgősen megrendelni, mert készletünk rohamosan fogy.

Különlegesség: a **16 tányéros tárcsásborona** 16 vagy 20 ang. hüvelyk méretben; munkaszélessége 240 centiméter.

Összes árjegyzékeinket kívánatra díjmentesen küldjük.

I. H. C. Benzinmotorok

2—25 eff. lóerővel stabil felállításra, lokomobilok és **magánjáró benzinlokomobilok** mint **takarmánykészítő, vízszivattyuzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert üzemük a **legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.**

Gazdasági célokra csakis az eredeti **I. H. C. Benzinmotor** felel meg, mert kezelését az egyszerű **héres** is elsajáthhatja.

Teljes modern **takarmánykamra-berendezéseket** a legjutányosabban árban szállítunk és azokat díjmentesen tervezzük.

